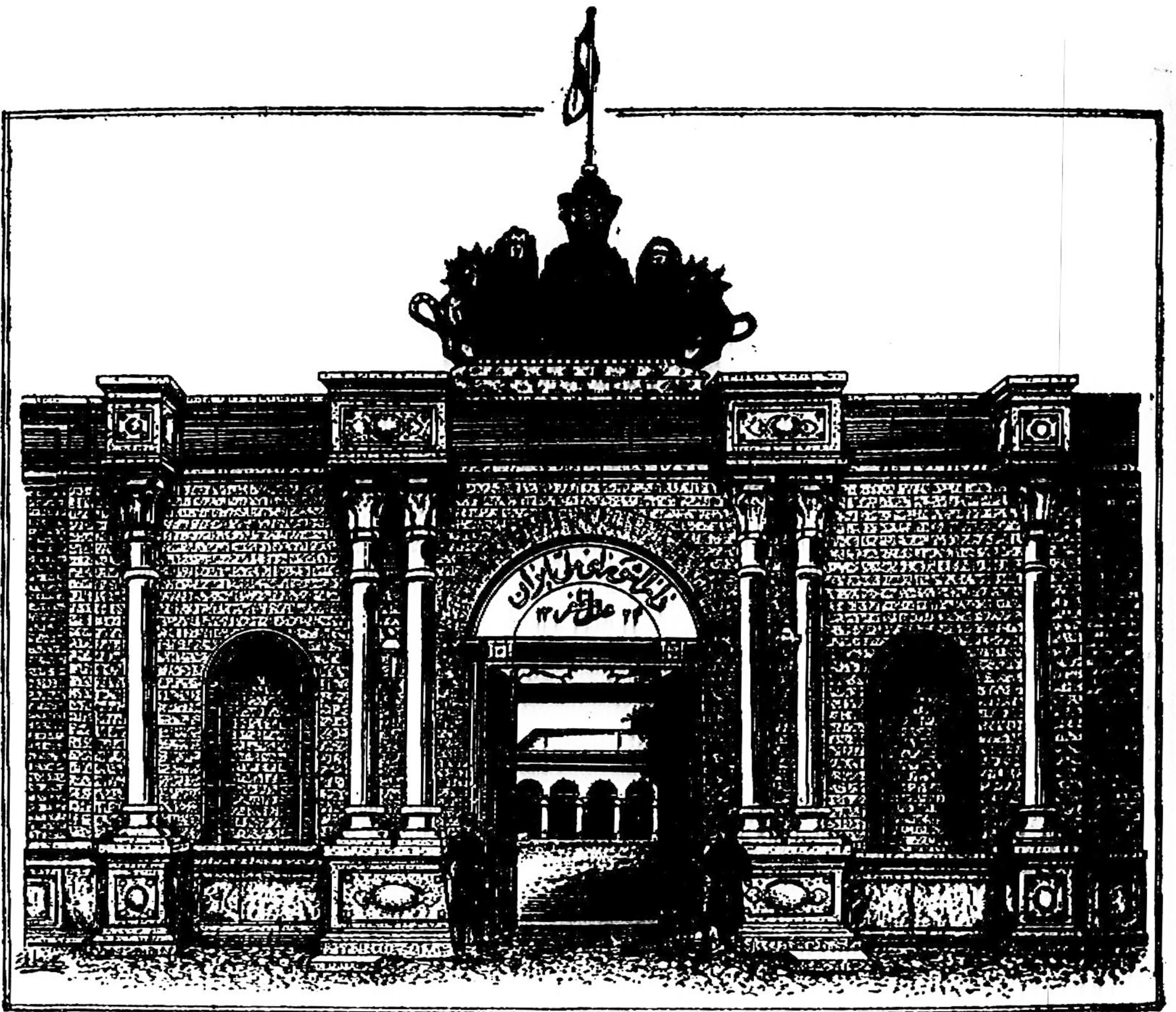

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۲۶۰</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۲۲۵</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یکشنبه ۱۷ تیر ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۰ محرم ۱۳۴۷</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمت اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت تک شماره بک قران</p>

فهرست مندرجات

عنوان	از صفحه	الی صفحه
<p>کسب مرخصی آقایان - میرزا هاشم آشتیانی - مدرس - حاج آقا حسین زنجالی</p> <p>مذاکرات در اطراف طلب آقای احتشام السلطنه و کارگران گلستان</p>	۴۷۰۰	۴۷۰۴

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يك شنبه ۱۷ تير ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۰ محرم ۱۳۴۷

جلسه ۲۶۰

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان: آیت الله زاده خراسانی - دکتر طاهری -
 نکمیان - محمد تقی خان اسعد - اسکندر خان مقدم -
 ارباب کبخیرو شاهرخ - افسر - آقا میرزا هاشم

(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریامت
 آقای پیرنیا تشکیل گردید)
 (صورت مجلس بوم پنجشنبه چهاردهم تیر
 را آقای دولت شاهی قرائت نمودند)

آشتیانی - ثقة الاسلامی - لبقوانی - میرزا عبدالحسین کرمانی - ابراهیمی

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: اسدی - ذوالقدر - اعظمی - میرمناز - حیدری مگری - میرزا محمد تقی طباطبائی - قوام شیرازی - مهدوی - امیر نیر کلالی - آقا زاده سبزواری - حاج حسن آقا ملک - اسکندری - محمد ولی میرزا - فرشی - میرزا حسن خان وثوق - حاج غلامحسین ملک - میرزا علی مولوی - موقر - نجمی - مدرس - عصر انقلاب - دیرآمدگان با اجازه جلسه قبل - آقایان: ملک آرائی - انجمنی - در آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان: سهراب خان ساکینیان - شیروانی - روحی - مرضی قلی خان بیات - نظام مافی - پالیزی - نوینت - زعیم - تقی زادم - رئیس - صورت مجلس ابرادی ندارد؟

(گفتند خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد چند فقره خبر از کمیسیون عریض رسیده است قرائت میشود (بشرح آنی خوانده شد)

نماینده محترم آقای میرزا هاشم آشتیانی بواسطه شدت و طول مرض اجازه يك ماه مرخصی از تاریخ ۲۹ خرداد نمودند کمیسیون موافق اینک خبر آن را تقدیم مینماید

رئیس - آقای عراقی عراقی - موافقم رئیس - آقایانیکه این خبر را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد نماینده محترم آقای مدرس برای رسیدگی بامور زراعتی موقوفه از تاریخ ۱۷ ماه محرم ۱۳۴۷ ده روزه تقاضای مرخصی نمودند کمیسیون با مرخصی ایشان موافق اینک خبر آنرا تقدیم مجلس مینماید رئیس - مخالفی ندارد

جمعی از نمایندگان - خیر رئیس - آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد نماینده محترم آقای حاج آقا حسین زنجانی از تاریخ حرکت برای مدت یکماه بمناسبت تغییر آب و هوا مطابق تصدیق دکتر تقاضای مرخصی نمودند کمیسیون موافق و خبر آن را تقدیم مینماید رئیس - آقای روحی

روحی - بنده مخالفم عرض کنم چیزی دیگر مانده مجلس باقی مانده ممکن است این ماه را مجلس نیابند بنده ارادت کامل بایشان دارم و در زندگانی سیاسی هم از ایشان تشکر میکنم که وظیفه ادا کردند و در اینجا بودند و کار کردند ولی این را میدانید که اگر بکنند از نمایندگان از مجلس خارج شود مجلس از اکثریت می افتد (بعضی از نمایندگان - نمی افتد) بنده عقیده خودم را عرض می کنم مجلس هم به انتهایش چیزی نمی مانده است و قهراً در بین دو مجلس هم يك فترت مختصری ایجاد میشود بنا بر این خوب است آقا هم صرف نظر کنند و در همان موقع تشریف ببرند

زوار - (مخبر کمیسیون عریض و مرخصی) - نظر معتقدانی که آقای روحی در حق نماینده محترم دارند که ایشان غیبت نداشته اند و ابفای وظیفه کرده اند کمیسیون هم پیاس خدمات ایشان این اجازه را تصویب کرده است و مطمئن باشند که مجلس هم از اکثریت نمی افتد

رئیس - آقایانی که این خبر را تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد پیشنهاد هائی راجع بدستور رسیده قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

پیشنهاد میکنم لایحه تفریح بودجه ۱۳۰۵ مجلس جزو دستور شود امروز مطرح شود پیشنهاد آقای روحی

پیشنهاد میکنم که لایحه اصلاح قانون سجل احوال مقدم بر دستور باشد

پیشنهاد آقای ملک آرائی پیشنهاد میکنم سد نیشابور مقدم جزو دستور شود پیشنهاد آقای فیروز آبادی

بنده پیشنهاد میکنم لایحه خط آهن بین محمره و عبادان در اول جلسه امروز جزو دستور شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب آقا سید یعقوب - این جا بنده خواستم بعرض مجلس

رسانم که مجلس راجع بتزیین بودجه يك ترتیبی کرده است که وزارتخانهها کم کم دارند رقبت میکنند مجلس قریب بخاتمه است ما در هر دوره لایحه تفریح بودجه مجلس را تمام کرده ایم حالا مدتی است لایحه تفریح بودجه ۱۳۰۵ حاضر شده است گمان نمیکم مخالفتی هم داشته باشد برای اینکه همیشه کارهای مجلس منظم بوده است و حقیقه حقیقتی زحمانی که ادارات مربوطه مجلس کشیده اند در این تفریح بودجه معین میشود بنده از این نقطه نظر که يك خدماتی کرده اند اعضای مجلس نسبت به بودجه پیشنهاد کردم مطرح شود اشکالی هم ندارد شاید پانزده دقیقه هم بیشتر طول نکشد آنوقت بنده هم نسبت بنام لوایح دیگر موافقم

رئیس - آقای روحی روحی - عرض کنم قانون سجل احوال يك قانونی است که بر عکس سایر قوانین بومیه با مردم تماس و اصطلاح دارد بایستی ما يك قانونی را که دائم با مردم تماس دارد اهمیت بدهیم و عجله کنیم که اگر نواقص دارد رفع کنیم که مردم در زحمت نباشند خصوص این که آقای وزیر داخله هم امروز برای همین موضوع تشریف آورده اند این است که استدعا میکنم آقایان موافقت فرمایند که این اصلاح راجع بمملکت و مورد احتیاج عمومی

است مطرح شود بگذرد رئیس - آقای ملک آرائی ملک آرائی - بنده پیشنهاد نداده ام رئیس - پیشنهاد از آقای پور نیومر بوده است وزیر داخله - بنده هم تقاضای همین است که نماینده محترم آقای روحی اظهار فرمودند رئیس - آقای پور نیومر ملک ابرج پور نیومر - آقای حاج کاظم کوزه کنانی این امتیاز را خواسته یکی از تجار معتبر خراسان است در سه سال قبل که بنده در خراسان بودم این آدم از برای خرید ماشین آلات و اسباب رفت و برگشت و مبالغی خسارت کشید و اسباب خرید نصف اسباب در فرانسه ماند نصف در سرحدات ماند نصف فاسد شد پس از آن خودش آمد طهران مدتی اینجا خسارت کشید و این کار همینطور مانده استدعا میکنم از آقایان که این چون برای دولت يك عایدی دارد يك عده هم صاحب کار میشوند و نیشابور هم آباد میشود جزو دستور فرمایند حالا میل دارند رأی بدهند میل ندارند ندهند

رئیس - آقای فیروز آبادی فیروز آبادی - این پیشنهاد خط آهن محمره و عبادان در مجلس آمده و شور اول و دومش هم شده يك رأی بیشتر دقتی ندارد آنها بواسطه جسر بود امیدوارم جهت تشویق دیگران و آبادی مملکت بشود بنده باین ملاحظه این پیشنهاد را کردم پنج دقیقه هم بیشتر وقت لازم ندارد این لایحه را رأی بدهند بعد مشغول سایر کارها بشوند

رئیس - پیشنهاد جدیدی رسیده او هم قرائت میشود (بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای مرضی قلی خان بیات نظر باینکه لایحه حقوقات يك رای لازم دارد و جزء دستور بوده در درجه اول رای گرفته شده بعد سایر لوایح در دستور واقع شود

رئیس - آقای بیات بیات - چون این لایحه را روز قبل جزء دستور

رئیس - آقای روحی روحی - پیشنهاد میکنم لایحه تفریح بودجه ۱۳۰۵ مجلس جزو دستور شود امروز مطرح شود پیشنهاد آقای روحی

رئیس - آقای روحی روحی - پیشنهاد میکنم لایحه تفریح بودجه ۱۳۰۵ مجلس جزو دستور شود امروز مطرح شود پیشنهاد آقای روحی

بنده پیشنهاد میکنم لایحه خط آهن بین محمره و عبادان در اول جلسه امروز جزو دستور شود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب آقا سید یعقوب - این جا بنده خواستم بعرض مجلس

بود و فقط يك رای لازم داشت که گرفته شود و عده كافي نبود رأی گرفته نشد فقط يك رأی باقی دارد بنده استدعا میکنم کارهایی که بچهریان افناده آنرا را تمام کنند این لایحه يك رای لازم دارد ممکن است رأی گرفته شود بعد بسایر کارها پردازیم.

رئیس -- رأی میگیریم به پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای روحی آقابان موافقین قیام فرمایند (جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای پور تیمور آقابان موافقین قیام فرمایند (عده کمی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای فیروز آبادی آقابانیکه موافقند قیام فرمایند (جمعی از نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب نشد . رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای بیات . . . .

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم . این مخالف با سابقه است . کمیسیون بودجه قدیم منحل شده باید کمیسیون بودجه جدید نظر بکند راپرت از کمیسیون بودجه جدید نیامده عقاید کمیسیون قدیم از بین رفته کمیسیون جدید باید نظر کنند و مجلس بیاید الان کمیسیون جدید تشکیل شود و در این اواخر نظر کند آنوقت مطرح شود

شیروانی مخبر کمیسیون بودجه قدیم - تصور میکردم مقام ریاست جواب آقای آقا سید یعقوب را میدادند برای اینکه مطابق نظامنامه است مربوط بدختر و خرج ۳۰۶ است نه ۳۰۷ و باید کمیسیون بودجه ۳۰۶ خبرش را بدهد .

رئیس -- آقابانی که پیشنهاد آقای بیات را تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد . خبر کمیسیون بودجه راجع به طلب سنکسری ها بنا بود مطرح شود . حالا قرائت میشود .

(مضمون ذیل قرائت میشود)

ماده واحده -- وزارت مالیه مجاز است مبلغ هصد و سی و نه تومان و دو قران و هفتصد دینار طلب وثیقه چوبدار های سنکسر سمنان را از دولت بابت وجهی که در سال ۱۳۰۰ اضافه بر مالیات حق المرتع از آنها دریافت شده از محل اعتباری که در قانون ۲۱ مه ۱۳۰۶ برای دیون داخلی منظور گردیده است با اطلاع آقای باسائی بمصرف معارف سمنان برساند .

رئیس -- آقای احتشام زاده

احتشام زاده -- موافقم

رئیس - آقای باسائی

باسائی - موافقم

رئیس -- این هم مثل اقلامی که سابق خوانده شد با قیام و قعود رأی گرفته میشود آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - طلب چوبدار ها با اطلاع آقای باسائی بمصرف برسد این خیلی خوب است بنده تقدیس میکنم که همه آقابان در تمام جزئیات نظر داشته باشند ولی این يك سابقه خواهد شد بجهت بعضی امورات دیگر . گمان میکنم نظریه خود وزارت معارف اگر اطمینان بآن داشته باشند کافی باشد

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - اعتراض نماینده محترم مورد ندارد برای اینکه يك اشخاصي ك طلب حقه از دولت داشته از آنها زيادتي گرفته شده و بايستي بانها داده شود بر از اقدامات آقای باسائی نماینده محترم آمدند طلبشان را واگذار کردند به آقای باسائی و ایشان از نظر علاقه که بمعارف مملکت داشتند این وجه را تخصیص دادند بمعارف آنجا برای اینکه کاملاً رعایت اهالی و صاحبان وجه شده باشد این است که چون این وجه باید بمصرف خوبی برسد و میرسد -- دیگر اگرانی مورد ندارد جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

تقاضای فوریت هم در مجلس نکرده نمیشود فعلاً مطرح کرد و رأی گرفت بنا بر این خوب است آقای فهمی اجازه بدهند لایحه همین ترتیبی که هست رأی گرفته شود و این فرمایشی هم که فرمودند يك تذکره خوبی بود برای اینکه در کمیسیون مطرح شده و زود تر خبرش بمجلس تقدیم شود .

رئیس - آقای استرابادی

معتضد استرابادی - خدمات آقای احتشام السلطنه را از ابتدای مشروطیت تا کنون همه آقابان مستحضرنند و بعلاوه خدماتی هم که اخیراً بمعارف مجلس کرده اند آقای ارباب کیخسرو بعرض مجلس رساندند همه آقابان میدانند که هزار جلد کتاب ایشان به کتبخانه مجلس تقدیم و هدیه نموده اند در این صورت مقتضی است که لایحه طلب آقای احتشام السلطنه هم حالا مطرح و تصویب شود تا ایشان هم بطلب حقه خودشان برسند شیروانی - اجازه میفرمایید ؟ این هم نظیر همان است خبرش از کمیسیون تقدیم نشده .

بعضی از نمایندگان - داده شده

رئیس - رای میگیریم که این لایحه هم ضمیمه شود یا نماز برای موقع دیگر . آقابانیکه تصویب میکنند ضمیمه شود قیام فرمایند (جمعی برخاستند)

رئیس - تصویب شود . پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب (بشرح آتی خوانده شد)

پیشنهاد میکنم طلب بناء و عملیه که در قصر گلستان کار کرده اند جزو این خبر رأی گرفته شود .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - حالا که آخر مجلس است معلوم میشود انعاماتی هم که در سفرهای فرنگستان داده شده باید تصویب شود . بنده عرض میکنم يك مشت عملیه ای بدبخت که در این مملکت کار کرده اند عملگی کرده اند چه گناهی دارند حالا که حس معارف خواهی آقان کمال کرده است و رأی میدهند خوب است فکر این يك

رئیس - رأی گرفته میشود . آقابانیکه این خبر را تصویب میکنند قیام فرمایند

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . پیشنهاد آقای فهمی

(بان مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم هزار ودوست و نود و دو تومان قیمت اموال منسوبه عبد الخالق مقتول مدیر گمرک هنگام را باین صورت اضافه نموده و رأی گرفته شود

رئیس - پیشنهاد آقای استرابادی :

بنده پیشنهاد میکنم لایحه طلب آقای احتشام السلطنه هم ضمیمه شود .

رئیس - آقای فهمی

فهمی - پس از تصویب این چند لایحه شهریه معلوم میشود مجلس شورای ملی خواسته بيك عده از مستخدمهائی که در سر خدمت دولت بوده اند و از بین رفته اند مساعدتی شود و به ورثه ایشان چیزی داده شود . حالا که این طور است یکی از این ها عبد الخالق است که مدیر گمرک هنگام است که در سوم فروردین ۱۳۰۶ در موقع جنگ بدست اعراب مقتول شد و مقداری از اثمیه او را بفارت بردند اداره گمرکات نظر به پریشانی مادر و اوضاع رقت بار او از نظر تشویق پیشنهادی کرده که بورت آن مقتول از محل صرفه جوئی های ۱۳۰۶ گمرکات مبالغی پرداخته شود . شرح زندگان این شخص و کسایش از این رو معلوم میشود . و این شهریه هم بدست که آقابان تصور شهریه فرمایند قیمت اموال او است . حالا که مجلس نظر مساعدی در باره این اشخاص نشان میدهد خوب است آروی این اداره را هم حفظ کرده و مساعدتی با ورثه این شخص هم بشود که خیلی بموقع است .

شیروانی - عرض میکنم این لایحه شاید خیلی لازم باشد و نظیر سایر لوایحی است که از نقطه نظر شفقت و رافت باید رأی داد . ولی فعلاً راه نظامنامه ندارد . رأی اینکه راپورت این لایحه هنوز به کمیسیون نیامده و در صورتیکه دولت

نمیدانم چرا طلب آقای احتشام السلطنه و عده دیگر را کلچین کرده اند و می خواهند از مجلس بگذرانند و مال دیگران را نیاورده اند و نمی دهند. این چه تبعیضی است. اگر باید داد مال همه را باید داد. اگر هم نباید داد مال هیچکس را نباید داد این تبعیض برای چیست؟
آقا سید یعقوب - کتابچه را بیاورید و از روی آن مال همه را رأی بدهید.

عراقی - اجازه میفرمائید؟

رئیس - دو نفر حرف زده اند. حالا باید رأی گرفت عده کافی نیست. تنفس داده میشود.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از سه راع ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - از قراری که معلوم میشود عده برای مذکره کافی نخواهد بود اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم جلسه آنبه روز سه شنبه.

(مجلس سه ربعساعت بظهر مانده ختم شد)

مشیت عملیه بدبخت را هم که در قصر گلستان کار کرده اند بفرمائید و الان بفرستند لایحه و خبرش را بیاورند و آقایان ملاحظه بفرمایند. خود آقای رئیس مستحضرد که چه در جواب نوشته اند. چیزی هم نیست هزار و دوست تومان است. استاد حبیب الله کاشانی و یک عده عمده دیگر هستند کار کرده اند و طلب دارند.
رفیع - در چه وقت کار کرده اند

آقا سید یعقوب - پنج شش سال پیش کار کرده اند مال سابق است. حالا که حس رافت ما این طور غلبه میکند که بیست و چهار هزار تومان یک مرتبه رای میدهم خوب است این مختصر را هم تصویب کنیم و رای بدهیم که این هزار و دوست تومان هم باین بدبخت ها داده شود
رئیس - آقای خطیبی

خطیبی - بنده اصولاً موافقم که بایستی طلب همه را داد ولی در عین حال با تبعیض هم مخالفم. بنده